

A Kádár korszak 1956-1989

1. Konszolidáció

- a Kádár-korszak 1. néhány évében megtorlás: 1959 végéig az '56 miatti börtönbüntetések, kivégzések nagy része lezajlik (Nagy Imre és társai kivégzése 1958-ban), az utolsó kivégzések 1961-ben
- a lakosság kezdetben átmenetinek tartja – majd megtanul együtt élni vele -> ehhez hozzájárulnak a „hangulatjavító intézkedések” (pl. bérek növelése, a kötelező beszolgáltatás eltörlése) -> nő a támogatottsága belföldön
- az ENSZ a '60-as évek elejéig nem tartja törvényesnek->1962-ben magyar-amerikai tárgyalások az amnesztiáról (amnesztia=közkegyelem), 1963-ig több hullámban-amnesztiában részesítik az '56-os foglyok jelentős részét, nő a Kádár kormány támogatottsága, vagy legalábbis elfogadják külföldön is

2. A Kádár rendszer jellege

- Kádár János az MSZMP (tömegpárt lesz, előnyökkel jár a belépés) főtitkára
- továbbra is: egypártrendszer, pártállam
- a parlament szerepe formális, cenzúra működik, SZU-hoz fűződő viszony változatlan
- ami változik a Rákosi rendszerhez képest:
- párton belül a szélsőségesek háttérbe szorítása (Rákosi, Gerő kizárása a pártból)
- nincs személyi kultusz
- a 60-as eleje után nincs terror (jóllehet működik a besúgóhálózat – III/III-as ügyosztály – a párt, a SZU bírálata, legalábbis nyíltan, tilos)
- szabadabb szellemi élet
- a szlogen: „aki nincs ellenünk, velünk van”
- a politikai stabilizáció (az elfogadottság) érdekében viszonylag bőséges áruellátás
- a szocialista blokkon belül Magyarország „a legvidámabb barakk”, nevezik „gulyáskommunizmus”-nak, illetve „fridzsiderszocializmus”-nak is

3. Gazdaság

- Az állam biztosítja a lakosság általános, jóllehet szerény jólétét
- a gazdaság továbbra is állami tulajdonban, teljes foglalkoztatottság van, nincs munkanélküliség (még ha nem is mindig tudnak tényleges munkát biztosítani)
- mezőgazdaság: 1959-61-> befejeződik a mezőgazdaság teljes kollektivizálása->a téészekben (termelőszövetkezetek) nagyüzemi állattenyésztés és növénytermesztés, a háztáji gazdálkodás révén (állatokat tenyészthettek, kisebb földterületet önállóan művelhettek a falusiak) egyéni érdekelttség és bizonyos piaci viszonyok->a háztáji nagyon fontos szerepet töltenek be a lakosság élelmiszerellátásában
->Magyarországon bőségesebb az árukínálat mint a többi szocialista országban
- ipar: nehézipari beruházások mérséklése, lakossági fogyasztási cikkek gyártásának növelése (pl. háztartási gépek), de továbbra is hiánygazdaság, áruhiány (vagyis a kereslet meghaladja a kínálatot)
- 1968-1972: Új gazdasági mechanizmus ->ötvözik a tervgazdaság és a piacgazdaság egyes elemeit, lehetőség van magánvállalkozások indítására, másodállásra,

prémiumra, 1972-ben a reformot leállítják -> oka: a SZU rosszallása +1968-as prágai tavasz -> a szovjet politika szigorúbbá válik

4. Társadalom és életmód

- csökken a szegénység, minden civilizációs mutató emelkedik
- folytatódó urbanizáció (sokan a városokba költöznek)
- javuló lakásviszonyok (panelházak, távfűtés)
- ingyenes oktatás és egészségügyi ellátás
- a lakosság egészére kiterjesztik a társadalombiztosítást (nyugdíj, rokkantsági ellátás, GYES), szociális intézkedések (ingyenes óvoda, bölcsőde)
- javuló iskolázottsági szint (ingyenes oktatás)
- Külföldre utazás lehetősége (kék útlevelemmel lehet Ny-ra utazni 3 évente, piros útlevelemmel a szocialista országokba)
- presztízs javak: autó (Wartburg, Trabant, Lada – KGST országokból), nyaraló elterjedése
- életszínvonaljavulás, lehetőség van előrejutásra, de többletmunkával, a lakosság önkiszákmányolása révén (másodállás, fusizás)-> emiatt a 70-es években nő a válások, öngyilkosságok, alkoholisták száma, nőnek a jövedelmi különbségek

5. Kultúrpolitika, kultúra

- irányítója: Aczél György
- a 3 T -> vannak tiltott, tűrt és támogatott művek (a „tűrt” kategória széles)
- ellenzéki hírében álló művészek, értelmiségiek pályájukon maradhatnak, ha nincsenek ellenzéki politikai megnyilvánulásai
- a cenzúra: nehezen átlátható, követhetetlen

6. Válság

70-es évek: nincs gazdasági reform, nem javul a minőség (->a magyar áruk nem versenyképesek a világpiacon)

A jóléti intézkedésekre fordított kiadások meghaladják a gazdaság egészének, az ebből származó bevételeknek a növekedését-> ennek ellenére a vezetés nem hajlandó csökkenteni a lakosság életszínvonalát (pl. a szociális intézkedések fizetőségével, áremelésekkel, bérek csökkentésével), mert ez jelenti a rendszer legitimitását az emberek szemében -> hitelfelvétel, ezek elmennek a jóléti intézkedések fenntartására, a gazdaság növekedése viszont leáll -> újabb hitelek felvétele, eladósodás, adósságspirál

